

We want to hear from you. Please send your comments about this book to us in care of zreview@zondervan.com. Thank you.

ZONDERVAN

A Reader's Hebrew and Greek Bible

A Reader's Hebrew Bible

Copyright © 2008 by A. Philip Brown II and Bryan W. Smith

Interior design: A. Philip Brown II

A Reader's Greek New Testament

Copyright © 2003 and 2007 by Richard J. Goodrich and Albert L. Lucaszewski

Interior design: Albert L. Lucaszewski

Requests for information should be addressed to:

Zondervan, Grand Rapids, Michigan 49530

ISBN 978-0-310-32589-5

Paragraph breaks according to: *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, edited by Karl Elliger and Wilhelm Rudolph. Fifth Revised Edition, edited by Adrian Schenker. (C) 1977 and 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart. Used by permission.

Hebrew and Aramaic fonts used in this book are courtesy of BibleWorks, LLC, adapted with permission by A. Philip Brown II.

The Greek text used in this edition of the Greek New Testament was originally developed for the Portland Index Project by Edward W. Goodrick and John R. Kohlenberger III, and subsequently reviewed and modified by Gordon D. Fee.

Any Internet addresses (websites, blogs, etc.) and telephone numbers printed in this book are offered as a resource. They are not intended in any way to be or imply an endorsement by Zondervan, nor does Zondervan vouch for the content of these sites and numbers for the life of this book.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means—electronic, mechanical, photocopy, recording, or any other—except for brief quotations in printed reviews, without the prior permission of the publisher.

Cover design: Tammy Johnson

Printed in China

09 10 11 12 13 14 15 16 17 • 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Table of Contents

Introduction.....	7
Κατὰ Μαθθαῖον.....	19
Κατὰ Μᾶρκον.....	87
Κατὰ Λουκᾶν.....	129
Κατὰ Ἰωάννην.....	203
Πράξεις Ἀποστόλων.....	248
Πρὸς Ῥωμαίους.....	324
Πρὸς Κορινθίους Α.....	354
Πρὸς Κορινθίους Β.....	382
Πρὸς Γαλάτας.....	402
Πρὸς Ἐφεσίους.....	412
Πρὸς Φιλιππησίους.....	422
Πρὸς Κολοσσαεῖς.....	430
Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α.....	437
Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Β.....	443
Πρὸς Τιμόθεον Α.....	447
Πρὸς Τιμόθεον Β.....	456
Πρὸς Τίτον.....	463
Πρὸς Φιλήμονα.....	468
Πρὸς Ἑβραίους.....	470
Ἰακώβου.....	496
Πέτρου Α.....	504
Πέτρου Β.....	513
Ἰωάννου Α.....	519
Ἰωάννου Β.....	525
Ἰωάννου Γ.....	526
Ἰούδα.....	528
Ἀποκάλυψις Ἰωάννου.....	531
Lexicon.....	569
Maps.....	575

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

1 Βίβλος¹ γενέσεως² Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ,³ Ἰσαάκ³ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,⁴ Ἰακώβ⁴ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, **3** Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φάρες⁵ καὶ τὸν Ζάρα⁶ ἐκ τῆς Θαμάρ,⁷ Φάρες⁸ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ,⁹ Ἑσρώμ⁹ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,¹⁰ **4** Ἀράμ¹⁰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ,¹¹ Ἀμιναδάβ¹¹ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών,¹² Ναασσών¹² δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών,¹³ **5** Σαλμών¹³ δὲ ἐγέννησεν τὸν Βόες¹⁴ ἐκ τῆς Παχάβ,¹⁵ Βόες¹⁶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβήδ¹⁷ ἐκ τῆς Ρούθ,¹⁸ Ἰωβήδ¹⁹ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί,²⁰ **6** Ἰεσσαί²⁰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.
Δαυὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα²¹ ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,²² **7** Σολομῶν²³ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ροβοάμ,²⁴ Ροβοάμ²⁴ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά,²⁵ Ἀβιά²⁵ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,²⁶ **8** Ἀσάφ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ,²⁷ Ἰωσαφάτ²⁷ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ,²⁸ Ἰωράμ²⁸ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίας,²⁹ **9** Ὀζίας²⁹ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ,³⁰ Ἰωαθάμ³⁰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχάζ,³¹ Ἀχάζ³¹ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν,³² **10** Ἐζεκίας³² δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ,³³ Μανασσῆ³³ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμών,³⁴ Ἀμών³⁴ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν,³⁵ **11** Ἰωσίας³⁵ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν³⁶ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας³⁷ Βαβυλῶνος.³⁸

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν³⁹ Βαβυλῶνος⁴⁰ Ἰεχονίας⁴¹ ἐγέννησεν τὸν

¹βίβλος, ου, ἡ, book, sacred book, record. ²γένεσις, εως, ἡ, beginning, origin, descent, birth, existence
γενεαλογία. ³Ἰσαάκ, ὁ, Isaac. ⁴Ἰακώβ, ὁ, Jacob. ⁵Φάρες, ὁ, Perez. ⁶Ζάρα, ὁ, Zerah.
⁷Θαμάρ, ἡ, Tamar. ⁸Φάρες, ὁ, Perez. ⁹Ἑσρώμ, ὁ, Hezron. ¹⁰Ἀράμ, ὁ, Aram. ¹¹Ἀμιναδάβ, ὁ, Amminadab.
¹²Ναασσών, ὁ, Nahshon. ¹³Σαλμών, ὁ, Salmon. ¹⁴Βόες, ὁ, Boaz. ¹⁵Παχάβ, ἡ, Rahab.
¹⁶Βόες, ὁ, Boaz. ¹⁷Ἰωβήδ, ὁ, Obed. ¹⁸Ρούθ, ἡ, Ruth. ¹⁹Ἰωβήδ, ὁ, Obed. ²⁰Ἰεσσαί, ὁ, Jesse.
²¹Σολομῶν, ὄνος, ὁ, Solomon. ²²Οὐρίας, ου, ὁ, Uriah. ²³Σολομῶν, ὄνος, ὁ, Solomon.
²⁴Ροβοάμ, ὁ, Rehoboam. ²⁵Ἀβιά, ὁ, Abijah. ²⁶Ἀσάφ, ὁ, Asaph. ²⁷Ἰωσαφάτ, ὁ, Jehoshaphat.
²⁸Ἰωράμ, ὁ, Joram. ²⁹Ὀζίας, ου, ὁ, Uzziah. ³⁰Ἰωαθάμ, ὁ, Jotham. ³¹Ἀχάζ, ὁ, Ahaz. ³²Ἐζεκίας, ου, ὁ, Hezekiah.
³³Μανασσῆς, ἡ, ὁ, Manasseh. ³⁴Ἀμών, ὁ, Amos. ³⁵Ἰωσίας, ου, ὁ, Josiah.
³⁶Ἰεχονίας, ου, ὁ, Jehoniah. ³⁷μετοικεσία, ας, ἡ, deportation. ³⁸Βαβυλῶν, ὄνος, ἡ, Babylon.
³⁹μετοικεσία, ας, ἡ, deportation. ⁴⁰Βαβυλῶν, ὄνος, ἡ, Babylon. ⁴¹Ἰεχονίας, ου, ὁ, Jehoniah.

Σαλαθιήλ,⁴² Σαλαθιήλ⁴² δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ,⁴³ **13**Ζοροβαβέλ⁴³ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ,⁴⁴ Ἀβιούδ⁴⁴ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ,⁴⁵ Ἐλιακίμ⁴⁵ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,⁴⁶ **14**Ἀζώρ⁴⁶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ,⁴⁷ Σαδώκ⁴⁷ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ,⁴⁸ Ἀχίμ⁴⁸ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ,⁴⁹ **15**Ἐλιούδ⁴⁹ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ,⁵⁰ Ἐλεάζαρ⁵⁰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν,⁵¹ Ματθάν⁵¹ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,⁵² **16**Ἰακώβ⁵² δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας,⁵³ ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυιδ γενεαὶ δεκατέσσαρες,⁵⁴ καὶ ἀπὸ Δαυιδ ἕως τῆς μετοικεσίας⁵⁵ Βαβυλῶνος⁵⁶ γενεαὶ δεκατέσσαρες,⁵⁷ καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας⁵⁸ Βαβυλῶνος⁵⁹ ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.⁶⁰

18Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις⁶¹ οὕτως ἦν. μνηστευθεῖσθαι⁶² τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας⁶³ τῷ Ἰωσήφ, πρὶν⁶⁴ ἢ συνελθεῖν⁶⁵ αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ⁶⁶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. **19**Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι,⁶⁷ ἐβουλήθη λάθρα⁶⁸ ἀπολύσαι αὐτήν. **20**ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος⁶⁹ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ⁷⁰ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσήφ υἱὸς Δαυιδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ⁷¹ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. **21**τέξεται⁷² δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. **22**Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, **23**Ἰδοὺ ἡ παρθένος⁷³ ἐν γαστρὶ⁷⁴ ἔξει καὶ τέξεται⁷⁵ υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,⁷⁶ ὃ ἐστιν μεθερμηνεύμενον⁷⁷ Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. **24**ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου⁷⁸ ἐποίησεν ὡς προσέταξεν⁷⁹ αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, **25**καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν⁸⁰ υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ¹ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι² ἀπὸ ἀνατολῶν³ παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα **2**λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς⁴ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν

⁴²Σαλαθιήλ, ὁ, Shealtiel, Salathiel. ⁴³Ζοροβαβέλ, ὁ, Zerubbabel. ⁴⁴Ἀβιούδ, ὁ, Abiud. ⁴⁵Ἐλιακίμ, ὁ, Eliakim. ⁴⁶Ἀζώρ, ὁ, Azor. ⁴⁷Σαδώκ, ὁ, Zadok. ⁴⁸Ἀχίμ, ὁ, Achim. ⁴⁹Ἐλιούδ, ὁ, Eliud. ⁵⁰Ἐλεάζαρ, ὁ, Eleazar. ⁵¹Ματθάν, ὁ, Matthan. ⁵²Ἰακώβ, ὁ, Jacob. ⁵³Μαρία, ας, ἡ, Mary. ⁵⁴δεκατέσσαρες, fourteen. ⁵⁵μετοικεσία, ας, ἡ, deportation. ⁵⁶Βαβυλῶν, ὄνος, ἡ, Babylon. ⁵⁷δεκατέσσαρες, fourteen. ⁵⁸μετοικεσία, ας, ἡ, deportation. ⁵⁹Βαβυλῶν, ὄνος, ἡ, Babylon. ⁶⁰δεκατέσσαρες, fourteen. ⁶¹γένεσις, εως, ἡ, beginning, origin, descent, birth, existence. ⁶²μνηστεύω, I betroth PASS: become engaged. ⁶³Μαρία, ας, ἡ, Mary. ⁶⁴πρὶν, before. ⁶⁵συνέρχομαι, I come together, come with, go with. ⁶⁶γαστήρ, τρός, ἡ, belly, womb FIG: glutton. ⁶⁷δειγματίζω, I expose, make an example of, disgrace. ⁶⁸λάθρα, secretly. ⁶⁹ἐνθυμέομαι, I consider, think. ⁷⁰ὄναρ, τό, dream. ⁷¹Μαριάμ, ἡ, Mary. ⁷²τίκτω, I bear, give birth, bring forth. ⁷³παρθένος, ου, ἡ, ὁ, virgin, maiden, unmarried youth, chaste person. ⁷⁴γαστήρ, τρός, ἡ, belly, womb FIG: glutton. ⁷⁵τίκτω, I bear, give birth, bring forth. ⁷⁶Ἐμμανουήλ, ὁ, Emmanuel. ⁷⁷μεθερμηνεύω, I translate. ⁷⁸ὑπνος, ου, ὁ, sleep. ⁷⁹προστάσσω, I command, order, prescribe. ⁸⁰τίκτω, I bear, give birth, bring forth.

¹Βηθλέεμ, ἡ, Bethlehem. ²μάγος, ου, ὁ, wise man, Magus, magician. ³ἀνατολή, ἡς, ἡ, rising, east. ⁴τίκτω, I bear, give birth, bring forth.

γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα⁵ ἐν τῇ ἀνατολῇ⁶ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. **3** ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη⁷ καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, **4** καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο⁸ παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. **5** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ἐν Βηθλέεμ⁹ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

6 Καὶ σὺ Βηθλέεμ,⁹ γῆ Ἰούδα,

οὐδαμῶς¹⁰ ἐλάχιστη¹¹ εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν¹² Ἰούδα·

ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,¹³

ὅστις ποιμανεῖ¹⁴ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα¹⁵ καλέσας τοὺς μάγους¹⁶ ἠκρίβωσεν¹⁷ παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,¹⁸ **8** καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ¹⁹ εἶπεν, Πορευθέντες ἐξετάσατε²⁰ ἀκριβῶς²¹ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ πᾶν²² δὲ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. **9** οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ,²³ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,²⁴ προῆγεν²⁵ αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω²⁶ οὗ²⁷ ἦν τὸ παιδίον. **10** ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα²⁸ ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.²⁹ **11** καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας³⁰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς³¹ αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,³² χρυσόν³³ καὶ λίβανον³⁴ καὶ σμύρναν.³⁵ **12** καὶ χρηματισθέντες³⁶ κατ' ὄναρ³⁷ μὴ ἀνακάμψαι³⁸ πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν³⁹ εἰς τὴν χώραν⁴⁰ αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων⁴¹ δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ⁴² τῷ Ἰωσήφ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε⁴³ εἰς Αἴγυπτον⁴⁴ καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. **14** ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν⁴⁵ εἰς Αἴγυπτον,⁴⁶ **15** καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς⁴⁷ Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, **Ἐξ Αἰγύπτου⁴⁸ ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.**

⁵ ἀστήρ, ἔρος, ὁ, star. ⁶ ἀνατολή, ἥς, ἡ, rising, east. ⁷ ταράσσω, I stir up, disturb, unsettle, trouble, frighten. ⁸ ἐπυνθάνομαι, I inquire, ask, learn. ⁹ Βηθλέεμ, ἡ, Bethlehem. ¹⁰ οὐδαμῶς, by no means. ¹¹ ἐλάχιστος, ἰσθη, ὄν, smallest, least, very small, insignificant, very few. ¹² ἡγεμόνων, ὄνος, ὁ, prince, governor, ruler. ¹³ ἡγέομαι, I lead, guide, rule, think, consider. ¹⁴ ποιμαίνω, I tend (sheep) FIG: guide, protect, nurture HERE: shepherd. ¹⁵ λάθρα, secretly. ¹⁶ μάγος, οὐ, ὁ, wise man, Magus, magician. ¹⁷ ἀκριβῶς, I ascertain, inquire with exactness. ¹⁸ ἀστήρ, ἔρος, ὁ, star. ¹⁹ Βηθλέεμ, ἡ, Bethlehem. ²⁰ ἐξετάζω, I examine, inquire. ²¹ ἀκριβῶς, accurately, carefully, well. ²² ἐπὶ πᾶν, when, as soon as. ²³ ἀστήρ, ἔρος, ὁ, star. ²⁴ ἀνατολή, ἥς, ἡ, rising, east. ²⁵ προάγω, I lead forward, lead out, go before, come before. ²⁶ ἐπάνω, above, over, more than IMP. PREP. over, above on. ²⁷ οὗ, where, to which. ²⁸ ἀστήρ, ἔρος, ὁ, star. ²⁹ σφόδρα, extremely, greatly, very (much). ³⁰ Μαρία, ας, ἡ, Mary. ³¹ θησαυρός, οὐ, ὁ, treasure box, storehouse, treasure. ³² δῶρον, οὐ, τό, gift, present, offering. ³³ χρυσός, οὐ, ὁ, gold. ³⁴ λίβανος, οὐ, ὁ, frankincense. ³⁵ σμύρνα, ἥς, ἡ, myrrh. ³⁶ χρηματίζω, I reveal (a divine message), warn, am named. ³⁷ ὄναρ, τό, dream. ³⁸ ἀνακάμπτω, I return, turn back again. ³⁹ ἀναχωρέω, I go away, return, withdraw, retire. ⁴⁰ χώρα, ας, ἡ, country, land, region, inhabitants, countryside, field. ⁴¹ ἀναχωρέω, I go away, return, withdraw, retire. ⁴² ὄναρ, τό, dream. ⁴³ φεύγω, I flee, escape, avoid, disappear. ⁴⁴ Αἴγυπτος, οὐ, ἡ, Egypt. ⁴⁵ ἀναχωρέω, I go away, return, withdraw, retire. ⁴⁶ Αἴγυπτος, οὐ, ἡ, Egypt. ⁴⁷ τελευτή, ἥς, ἡ, end, death. ⁴⁸ Αἴγυπτος, οὐ, ἡ, Egypt.

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη⁴⁹ ὑπὸ τῶν μάγων⁵⁰ ἐθυμώθη⁵¹ λίαν,⁵² καὶ ἀποστείλας ἀνεΐλεν⁵³ πάντας τοὺς παῖδας⁵⁴ τοὺς ἐν Βηθλέεμ⁵⁵ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄριοις⁵⁶ αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς⁵⁷ καὶ κατωτέρω,⁵⁸ κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκριβώσεν⁵⁹ παρὰ τῶν μάγων.⁶⁰ **17** τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου⁶¹ τοῦ προφήτου λέγοντος,

18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ⁶² ἠκούσθη,
κλαυθμὸς⁶³ καὶ ὄδυρμὸς⁶⁴ πολὺς·
Ῥαχήλ⁶⁵ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι,
ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος⁶⁶ δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ⁶⁷ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ⁶⁸ **20** λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν⁶⁹ γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. **21** ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. **22** ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος⁷⁰ βασιλεύει⁷¹ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ⁷² τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς⁷³ δὲ κατ' ὄναρ⁷⁴ ἀνεχώρησεν⁷⁵ εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, **23** καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ·⁷⁶ ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος⁷⁷ κληθήσεται.

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς¹ κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας **2** [καὶ] λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **3** οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου² τοῦ προφήτου λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος³ ἐν τῇ ἐρήμῳ·
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείας⁴ ποιεῖτε τὰς τρίβους⁵ αὐτοῦ.

⁴⁹ἐμπαίζω, *I ridicule, make fun of, mock, deceive, trick.* ⁵⁰μάγος, ου, ὁ, *wise man, Magus, magician.* ⁵¹θυμώω, *I make angry* PASS: *become angry.* ⁵²λίαν, *very much, exceedingly, very, quite.* ⁵³ἀναίρειω, *I take away, do away with, destroy, kill* MID: *take up.* ⁵⁴παῖς, παιδός, ὁ, ἡ, *boy, girl, son, child, servant, slave.* ⁵⁵Βηθλέεμ, ἡ, *Bethlehem.* ⁵⁶ὄριον, ου, τό, *boundary* PLUR: *region, district.* ⁵⁷διετής, ἐς, *two years old.* ⁵⁸κατωτέρω, *lower, below, under.* ⁵⁹ἀκριβόω, *I ascertain, inquire with exactness.* ⁶⁰μάγος, ου, ὁ, *wise man, Magus, magician.* ⁶¹Ἰερεμίας, ου, ὁ, *Jeremiah.* ⁶²Ραμὰ, ἡ, *Rama.* ⁶³κλαυθμὸς, οὔ, ὁ, *weeping, crying.* ⁶⁴ὄδυρμὸς, οὔ, ὁ, *lamentation, mourning.* ⁶⁵Ραχήλ, ἡ, *Rachel.* ⁶⁶τελευτάω, *I come to an end, die.* ⁶⁷ὄναρ, τό, *dream.* ⁶⁸Αἰγύπτος, ου, ἡ, *Egypt.* ⁶⁹θνήσκω, *I die, am dead.* ⁷⁰Αρχέλαος, ου, ὁ, *Archelaus.* ⁷¹βασιλεύω, *I am king, rule, reign, become king.* ⁷²ἀντί, *instead of, for, on behalf of.* ⁷³χρηματίζω, *I reveal (a divine message), warn, am named.* ⁷⁴ὄναρ, τό, *dream.* ⁷⁵ἀναχωρέω, *I go away, return, withdraw, retire.* ⁷⁶Ναζαρέτ, ἡ, *Nazareth.* ⁷⁷Ναζωραῖος, ου, ὁ, *Nazarene, a Nazarene.*

¹βαπτιστής, οὔ, ὁ, *Baptist, Baptizer.* ²Ἡσαΐας, ου, ὁ, *Isaiah.* ³βοῶω, *I call, shout, cry out.* ⁴εὐθύς, εἶα, ὄ, GEN: *έως, straight, right, upright.* ⁵τρίβος, ου, ἡ, *path.*

4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα⁶ αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν⁷ καμήλου⁸ καὶ ζώνην⁹ δερματίνην¹⁰ περὶ τὴν ὀσφύν¹¹ αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή¹² ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες¹³ καὶ μέλι¹⁴ ἄγριον.¹⁵ 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος¹⁶ τοῦ Ἰορδάνου,¹⁷ 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ¹⁷ ποταμῷ¹⁸ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι¹⁹ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων²⁰ ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα²¹ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα²² ἐχιδνῶν,²³ τίς ὑπέδειξεν²⁴ ὑμῖν φυγεῖν²⁵ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας²⁶ 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἦδη δὲ ἡ ἀξίνη²⁷ πρὸς τὴν ρίζαν²⁸ τῶν δένδρων²⁹ κεῖται·³⁰ πᾶν οὖν δένδρον³¹ μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται³² καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν,³³ ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός³⁴ μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα³⁵ βαστάσαι·³⁶ αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· 12 οὗ τὸ πτύον³⁷ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ³⁸ τὴν ἄλωνα³⁹ αὐτοῦ καὶ συναΐξει τὸν σίτον⁴⁰ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,⁴¹ τὸ δὲ ἄχυρον⁴² κατακαύσει⁴³ πυρὶ ἀσβέστῳ.⁴⁴

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην⁴⁵ πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν⁴⁶ αὐτὸν λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι, οὕτως γὰρ πρέπει⁴⁷ ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ⁴⁸ περιστερὰν⁴⁹ [καὶ] ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.⁵⁰

⁶ ἔνδυμα, ατος, τό, garment, clothing. ⁷ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ⁸ κάμηλος, ου, ὁ, ἡ, camel. ⁹ ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ¹⁰ δερμάτινος, η, ον, (made of) leather. ¹¹ ὀσφύς, ὕος, ἡ, waist, loins, genitals. ¹² τροφή, ἡς, ἡ, nourishment, food. ¹³ ἀκρίς, ἴδος, ἡ, grasshopper, locust. ¹⁴ μέλι, ιτος, τό, honey. ¹⁵ ἄγριος, α, ον, found in the open field, wild, stormy. ¹⁶ περιχώρος, ον, neighboring SUBST: neighborhood, surrounding region. ¹⁷ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹⁸ ποταμός, οὔ, ὁ, river, stream. ¹⁹ ἐξομολογέω, I promise, consent MID: confess, admit, praise. ²⁰ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ²¹ βάπτισμα, ατος, τό, baptism. ²² γέννημα, ατος, τό, child, offspring. ²³ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, snake. ²⁴ ὑποδείκνυμι, I show, give direction, prove, warn. ²⁵ φεύγω, I flee, escape, avoid, disappear. ²⁶ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind, remorse, conversion. ²⁷ ἀξίνη, ης, ἡ, ax. ²⁸ ρίζα, ης, ἡ, root, source, shoot, descendant. ²⁹ δένδρον, ου, τό, tree. ³⁰ κεῖμαι, I lie, recline, stand, am laid, am appointed, exist, am. ³¹ δένδρον, ου, τό, tree. ³² ἐκκόπτω, I cut off (or down), remove FIG: exterminate. ³³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind, remorse, conversion. ³⁴ ἰσχυρός, ἄ, ὄν, strong, mighty, powerful, loud, severe, weighty. ³⁵ ὑπόδημα, ατος, τό, sandal, footwear. ³⁶ βαστάζω, I take up, carry, bear, endure, remove, steal. ³⁷ πτύον, ου, τό, winnowing shovel. ³⁸ διακαθαρίζω, I clean out. ³⁹ ἄλων, ωνος, ἡ, threshing floor FIG: threshed grain. ⁴⁰ σίτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁴¹ ἀποθήκη, ης, ἡ, granary, storehouse, barn. ⁴² ἄχυρον, ου, τό, chaff. ⁴³ κατακαίω, I burn down, burn up, consume. ⁴⁴ ἀσβεστός, ον, inextinguishable, unquenchable. ⁴⁵ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ⁴⁶ διακώλυω, I prevent TNIV: deter. ⁴⁷ πρέπει, I am fitting IMPERS: it is fitting, it is proper. ⁴⁸ ὡσεὶ, as, like, about. ⁴⁹ περιστέρα, ἄ, ἡ, pigeon, dove. ⁵⁰ εὐδόκῳ, I am well pleased, consent, resolve, like, approve.

16 ἠνεώχθησαν ... θεοῦ :: ἠνεώχθησαν [αὐτῷ] οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν [τὸ] πνεῦμα [τοῦ] θεοῦ (UBS)

We want to hear from you. Please send your comments about this book to us in care of zreview@zondervan.com. Thank you.

ZONDERVAN

A Reader's Hebrew and Greek Bible

A Reader's Hebrew Bible

Copyright © 2008 by A. Philip Brown II and Bryan W. Smith

Interior design: A. Philip Brown II

A Reader's Greek New Testament

Copyright © 2003 and 2007 by Richard J. Goodrich and Albert L. Lucaszewski

Interior design: Albert L. Lucaszewski

Requests for information should be addressed to:

Zondervan, *Grand Rapids, Michigan 49530*

ISBN 978-0-310-32589-5

Paragraph breaks according to: *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, edited by Karl Elliger and Wilhelm Rudolph. Fifth Revised Edition, edited by Adrian Schenker. (C) 1977 and 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart. Used by permission.

Hebrew and Aramaic fonts used in this book are courtesy of BibleWorks, LLC, adapted with permission by A. Philip Brown II.

The Greek text used in this edition of the Greek New Testament was originally developed for the Portland Index Project by Edward W. Goodrick and John R. Kohlenberger III, and subsequently reviewed and modified by Gordon D. Fee.

Any Internet addresses (websites, blogs, etc.) and telephone numbers printed in this book are offered as a resource. They are not intended in any way to be or imply an endorsement by Zondervan, nor does Zondervan vouch for the content of these sites and numbers for the life of this book.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means—electronic, mechanical, photocopy, recording, or any other—except for brief quotations in printed reviews, without the prior permission of the publisher.

Cover design: Tammy Johnson

Printed in China

09 10 11 12 13 14 15 16 17 • 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

CONTENTS

<i>Authors' Prefaces</i>		vi	Jonah	יונה	1040
<i>Quick User's Guide</i>		xi	Micah	מיכה	1044
<i>Introduction</i>		xxii	Nahum	נחום	1055
<i>Abbreviations & Sigla</i>		xxvii	Habakkuk	חבקוק	1060
			Zephaniah	צפניה	1066
Genesis	בראשית	1	Haggai	חגי	1072
Exodus	שמות	89	Zechariah	זכריה	1075
Leviticus	ויקרא	168	Malachi	מלאכי	1093
Numbers	במדבר	225	Psalms	תהלים	1099
Deuteronomy	דברים	296	Job	איוב	1260
Joshua	יהושע	364	Proverbs	משלי	1327
Judges	שפטים	405	Ruth	רות	1385
1 Samuel	שמואל א	448	Song of Songs	שיר השירים	1391
2 Samuel	שמואל ב	505	Ecclesiastes	קהלת	1402
1 Kings	מלכים א	553	Lamentations	איכה	1421
2 Kings	מלכים ב	608	Esther	אסתר	1434
Isaiah	ישעיה	659	Daniel	דניאל	1449
Jeremiah	ירמיהו	783	Ezra	עזרא	1487
Ezekiel	יחזקאל	902	Nehemiah	נחמיה	1507
Hosea	הושע	999	1 Chronicles	דברי הימים א	1535
Joel	יואל	1016	2 Chronicles	דברי הימים ב	1582
Amos	עמוס	1024	<i>Appendix A: Glossary</i>		1644
Obadiah	עבדיה	1038	<i>Appendix B: WLC-BHS Differences</i>		1651

בראשית GENESIS

1

בְּרֵאשִׁית¹ בָּרָא² אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:² וְהָאָרֶץ
 הָיְתָה תְהוֹם³ וְבִהוּ⁴ וְחֹשֶׁךְ⁵ עַל־פְּנֵי תְהוֹם⁶ וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת⁷
 עַל־פְּנֵי הַמָּיִם:³ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי־אֹר:⁴ וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל⁸ אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:⁵ וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ⁵ לַיְלָה וַיִּהְיֶה־עֶרֶב וַיִּהְיֶה־בֹקֶר יוֹם
 אֶחָד:⁶ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רִקְיעַ⁹ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל⁸ בֵּין
 מַיִם לְמַיִם:⁷ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ⁹ וַיַּבְדֵּל⁸ בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
 מִתַּחַת לְרִקְיעַ⁹ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרִקְיעַ⁹ וַיְהִי־כֵן:⁸ וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לְרִקְיעַ⁹ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:⁹ וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יִקְוּ¹⁰ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיַּבֶּשֶׁת¹¹
 וַיְהִי־כֵן:¹⁰ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבֶּשֶׁת¹¹ אָרֶץ וְלַמְּקוֹהָ¹² תַיִם וַיֵּרָא יָמִים
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:¹¹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא¹³ הָאָרֶץ דְּשָׂא¹⁴ עֵשֶׂב
 מִזְרִיעַ¹⁶ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְרִי לְמִינֵהוּ¹⁷ אֲשֶׁר זָרַע־בוּ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־
 כֵן:¹² וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא¹⁴ עֵשֶׂב¹⁵ מִזְרִיעַ¹⁶ זֶרַע לְמִינֵהוּ¹⁷ וְעֵץ עֹשֶׂה־
 פְרִי אֲשֶׁר זָרַע־בוּ לְמִינֵהוּ¹⁷ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:¹³ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
 בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:¹⁴ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת¹⁸ בְּרִקְיעַ⁹ הַשָּׁמַיִם
 לְהַבְדִּיל⁸ בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וַהֲיוּ לְאֹתוֹת¹⁹ וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים
 וּשְׁנָיִם:¹⁵ וַהֲיוּ לְמְאֹרֶת¹⁸ בְּרִקְיעַ⁹ הַשָּׁמַיִם לְהָאֵיר²⁰ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־
 כֵן:¹⁶ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת¹⁸ הַגְּדֹלִים אֶת־הַמְּאֹרֶת¹⁸ הַגָּדֹל
 לְמִמְשָׁלֶת²¹ הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹרֶת¹⁸ הַקָּטָן²² לְמִמְשָׁלֶת²¹ הַלַּיְלָה וְאֵת

¹ beginning. ² ברא QAL: create; shape, fashion. ³ תהוה wilderness, wasteland, emptiness; formlessness. ⁴ בהוה emptiness, wasteness. ⁵ חושך darkness. ⁶ תהום primeval ocean, primeval flood; deep. ⁷ רחף PF: hover; brood. ⁸ בדל HIF: separate, divide from. ⁹ רקיע firmament; extended surface, expanse. ¹⁰ II קוה NIF: be assembled; be collected. ¹¹ יבשה dry land, mainland. ¹² II מקוה collecting place; collection, collected mass. ¹³ דשא HIF: cause to sprout; shoot forth. ¹⁴ דשא grass. ¹⁵ עשב herbage, weed; herb. ¹⁶ זרע HIF: yield; produce. ¹⁷ מין type, kind; species. ¹⁸ מאור luminary; light, light-bearer, lamp. ¹⁹ אות sign, omen; token. ²⁰ אור HIF: give light, shine. ²¹ ממשלה dominion; rule. ²² קטן small.

הַכּוֹכָבִים²³: 17 וַיִּתֵּן אֶתֶם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ²⁴ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר²⁵ עַל-
הָאָרֶץ: 18 וְלִמְשֹׁל²⁶ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל²⁷ בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ²⁸
וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב: 19 וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי²⁹:
20 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ³⁰ הַמַּיִם שְׂרָיִץ³¹ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף³² יַעֲוֹף³³ עַל-
הָאָרֶץ עַל-פְּנֵי רָקִיעַ²⁴ הַשָּׁמַיִם: 21 וַיִּבְרָא³⁴ אֱלֹהִים אֶת-הַתַּנִּינִים³⁵
הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֵשֶׁת³⁶ אֲשֶׁר שָׂרָצוּ³⁰ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם³⁷
וְאֵת כָּל-עוֹף³² כָּנָף לְמִינֵיהֶם³⁷ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב: 22 וַיְבָרֶךְ אֶתֶם
אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ³⁸ וּרְבוּ וּמְלֹאוּ אֶת-הַמַּיִם בַּיּוֹם וְהָעוֹף³² יִרְבֶּה
בָּאָרֶץ: 23 וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי³⁹:
תוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ³⁷ בְּהֵמָה וְרִמָּשׁ⁴⁰ וְחַיֵּי⁴¹ אָרֶץ לְמִינָהּ³⁷
וַיְהִי-כֵן: 25 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-חַיֵּי⁴¹ הָאָרֶץ לְמִינָהּ³⁷ וְאֶת-הַבְּהֵמָה
לְמִינָהּ³⁷ וְאֵת כָּל-רִמָּשׁ⁴⁰ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ³⁷ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב:
26 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ⁴² כְּדְמוּתֵנוּ⁴³ וְיִרְדּוּ⁴⁴ בְּדִגְתֵי⁴⁵ הַיָּם
וּבְעוֹף³² הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-הַרְמֵשׁ⁴⁰ הָרִמָּשׁ⁴⁶ עַל-
הָאָרֶץ: 27 וַיִּבְרָא³⁴ אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ⁴² בְּצֶלֶם⁴² אֱלֹהִים
בָּרָא³⁴ אֹתוֹ זָכָר⁴⁷ וּנְקֵבָה⁴⁸ בָּרָא³⁴ אֹתָם: 28 וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ³⁸ וּרְבוּ וּמְלֹאוּ אֶת-הָאָרֶץ וּכְבִשְׁתֶּהּ⁴⁹ וְרָדוּ⁴⁴ בְּדִגְתֵי⁴⁵ הַיָּם
וּבְעוֹף³² הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-חַיָּה⁵⁰ הַרְמֵשֶׁת⁵¹ עַל-הָאָרֶץ: 29 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם אֶת-כָּל-עֵשֶׂב⁵² זֶרַע⁵³ אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ וְאֶת-
כָּל-הָעֵץ אֲשֶׁר-בּוֹ פְרִי-עֵץ זֶרַע⁵³ זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ⁵⁴: 30 וְלֹכֵל-
חַיֵּי⁴¹ הָאָרֶץ וְלֹכֵל-עוֹף³² הַשָּׁמַיִם וְלֹכֵל⁴⁶ רִמָּשׁ⁴⁶ עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-בּוֹ נֶפֶשׁ
חַיָּה אֶת-כָּל-יֵרֶק⁵⁵ עֵשֶׂב⁵² לְאֹכְלָהּ⁵⁴ וַיְהִי-כֵן: 31 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-

23 כּוֹכָבִים star. 24 רָקִיעַ firmament; extended surface, expanse. 25 אֹרֶר HIF: shine; give light.
26 מְשֹׁל QAL: rule; have dominion over. 27 בָּדַל HIF: separate, divide from. 28 חֹשֶׁךְ darkness.
29 רְבִיעִי fourth. 30 שְׂרָיִץ QAL: creep, move, swarm; teem. 31 שְׂרָיִץ swarm; swarming things.
32 עוֹף flying creatures; fowl, birds. 33 עוֹף POL: fly, flutter; fly about. 34 בָּרָא QAL: create; shape,
fashion. 35 תַּנִּינִי sea-monster, sea-dragon. 36 רִמָּשׁ QAL: arise, be aroused; move lightly, glide
about. 37 מִין type, kind; species. 38 פָּרָה QAL: be fruitful. 39 חַמִּישִׁי fifth. 40 רִמָּשׁ creeping
things. 41 חַיָּה all kinds of animals; wild animals. 42 צֶלֶם likeness; image. 43 דְמוּת shape;
likeness. 44 רָדָה QAL: rule; have dominion. 45 דָּגָה fish. 46 רִמָּשׁ QAL: slink, crawl; creep.
47 זָכָר male. 48 נְקֵבָה female. 49 כָּבַשׁ QAL: subjugate; subdue, dominate. 50 חַיָּה all kinds of
animals; alive, living. 51 רִמָּשׁ QAL: arise, be aroused; move about. 52 עֵשֶׂב herbage, weed; herb.
53 זֶרַע QAL: yield; produce. 54 אֹכְלָהּ food, nourishment; eating. 55 יֵרֶק greenery; green, green-
ness.

אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָנָה טוֹב מְאֹד וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי⁵⁶ פ

2 וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: ² וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת² בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי¹ מְכֹל-מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: ³ וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי¹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת² מְכֹל-מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא³ אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: ⁴ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת⁴ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם⁵ בַּיּוֹם עָשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וּשְׁמַיִם: ⁵ וְכָל־שִׁיחַ⁶ הַשָּׂדֶה טָרֵם⁷ יִהְיֶה בְּאָרֶץ וְכָל-עֵשֶׂב⁸ הַשָּׂדֶה טָרֵם⁷ יִצְמַח⁹ כִּי לֹא הִמְטִיר¹⁰ יְהוָה אֱלֹהִים עַל-הָאָרֶץ וְאָדָם אִין לַעֲבֹד אֶת-הָאָדָמָה: ⁶ וְאֵד¹¹ יַעֲלֶה מִן-הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה¹² אֶת-כָּל-פְּנֵי-הָאָדָמָה: ⁷ וַיִּיצַר¹³ יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם עֹפֶר מִן-הָאָדָמָה וַיַּפֹּחַ¹⁴ בְּאַפָּיו נְשִׁמַת¹⁵ חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: ⁸ וַיִּטַּע¹⁶ יְהוָה אֱלֹהִים גֶּן-¹⁷ עֵדֶן מִקְדָּם¹⁸ וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר¹³: ⁹ וַיִּצְמַח¹⁹ יְהוָה אֱלֹהִים מִן-הָאָדָמָה כָּל-עֵץ נְחָמֵד²⁰ לְמַרְאֵה וְטוֹב לְמֹאכָל²¹ וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן וְעֵץ הַדַּעַת²² טוֹב וְרָע: ¹⁰ וַנְּהַר¹⁰ יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת¹² אֶת-הַגֶּן¹⁷ וּמִשָּׁם יִפְרָד²³ וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים: ¹¹ שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּכֵב אֶת כָּל-אֶרֶץ חֲחֹוּלָה אֲשֶׁר-שָׁם הַזָּהָב: ¹² וְהָבַב הָאָרֶץ הַהוּא טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח²⁴ וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם²⁵: ¹³ וְשֵׁם-הַנְּהַר הַשְּׁנַי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹכֵב אֶת כָּל-אֶרֶץ כּוּשׁ: ¹⁴ וְשֵׁם הַנְּהַר הַשְּׁלִישִׁי חֲדַקְלָה הוּא הַהֶלֶךְ קְדָמָת²⁶ אֲשׁוּר וְהַנְּהַר הָרְבִיעִי²⁷ הוּא פָּרָת: ¹⁵ וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בְּגִן-עֵדֶן לַעֲבֹדָה וּלְשִׁמְרָה: ¹⁶ וַיִּצַּו יְהוָה אֱלֹהִים עַל-

⁵⁶ששי sixth.

²¹שביעי seventh. ²שבת QAL: cease, stop; desist, rest. ³ברא QAL: create; shape, fashion. ⁴תולדות history of origin; begettings, account; offspring, descendants. ⁵ברא NIF: be created. ⁶שיח shrub, bush; plant. ⁷טרם not yet. ⁸עשב herbage, weed; herb. ⁹צמח QAL: sprout; spring up. ¹⁰מטר HIF: cause it to rain; send rain. ¹¹אד subterranean stream of fresh water, groundwater; mist. ¹²שקה HIF: irrigate; water. ¹³יצר QAL: create, form; fashion. ¹⁴נפח QAL: blow, breathe. ¹⁵נשמה breath, breathing. ¹⁶נטע QAL: plant. ¹⁷גן garden. ¹⁸קדם east; eastward. ¹⁹צמח HIF: make plants sprout; cause to grow. ²⁰חמד NIF: be desirable. ²¹מאכל food, nourishment. ²²דעת knowledge. ²³פרד NIF: diverge; divide, separate. ²⁴בדלח odoriferous yellowish transparent gum of a South Arabian tree; bdellium. ²⁵שהם red colored carnelian; uncert., a gem. ²⁶קדמה to the east of; in front of, over against. ²⁷רביעי fourth.

הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ־הַגֶּן אֲכַל תֹּאכַל: 17 וּמֵעֵץ הַדְּעִית²⁹ טוֹב וְרָע
 לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת: 18 וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבָדוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֹזֵר³⁰ כְּנֶגְדּוֹ: 19 וַיִּצְרֵם³¹
 יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאָדָמָה כָּל־חַיֵּת³² הַשָּׂדֶה וְאֵת־כָּל־עוֹף³³ הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא
 אֶל־הָאָדָם לְרֹאוֹת מַה־יִּקְרָא־לּוֹ וְכֹל־אֲשֶׁר יִקְרָא־לּוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה
 הוּא שְׁמוֹ: 20 וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף³³ הַשָּׁמַיִם
 וּלְכָל־חַיֵּת³² הַשָּׂדֶה וּלְא־מִצְאָ עֹזֵר³⁰ כְּנֶגְדּוֹ: 21 וַיִּפְלֵ יְהוָה
 אֱלֹהִים תְּרִדְמָה³⁴ עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן³⁵ וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעֹתָיו³⁶ וַיִּסְגֵר³⁷ בָּשָׂר
 תַּחְתָּנָה: 22 וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע³⁶ אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם
 לְאִשָּׁה וַיִּבְאֶהָ אֶל־הָאָדָם: 23 וַיֹּאמֶר הָאָדָם
 זֹאת הִפְעַם עָצָם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי
 לָזָאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לָקַחְתָּ זֹאת:
 24 עַל־כֵּן יַעֲזֹב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק³⁸ בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר
 אַחַד: 25 וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֵרוֹמִים³⁹ הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַשְּׂשׁוּ:

וַהֲנַחְשׁוּ¹ הָיָה עֵרוֹם² מִכֹּל חַיֵּת³ הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים
 וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ
 הַגֶּן: 2 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנַּחֲשׁוּ מִפְּרֵי עֵץ־הַגֶּן⁴ נֹאכַל: 3 וּמִפְּרֵי
 הָעֵץ אֲשֶׁר בַּתּוֹד־הַגֶּן⁴ אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן־
 תָּמוּתוּן: 4 וַיֹּאמֶר הַנַּחֲשׁוּ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תָּמוּתוּן: 5 כִּי יִדְעַ
 אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶּם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחְוּ⁵ עֵינֵיכֶם וְהִייתֶם כְּאֱלֹהִים יֹדְעֵי
 טוֹב וָרָע: 6 וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכָל⁶ וְכִי תֵאֵוֶה⁷ הוּא
 לְעֵינַיִם וְנִחְמַד⁸ הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל⁹ וַתִּקַּח מִפְּרִיָו וַתֹּאכַל וַתֵּתֵן גַּם לְאִשָּׁה
 עִמָּה וַיֹּאכְלוּ: 7 וַתִּפְקַחְנָה⁵ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיִּדְעוּ כִּי עֵרֹמִים¹⁰ הֵם וַיִּתְפָּרוּ¹¹

28 גן garden. 29 דעת knowledge. 30 עזר help, assistance; one who helps. 31 יצר QAL: create, form; fashion. 32 חיה all kinds of animals; wild animals. 33 עוף flying creatures; fowl, birds. 34 תרדמה deep sleep, lethargy. 35 ישן QAL: fall asleep; sleep, be asleep. 36 צלע rib. 37 סגר QAL: close. 38 דבק QAL: cling, cleave to. 39 ערום naked.

31 נחש snake; serpent. 2 ערום cunning; crafty. 3 חיה all kinds of animals; wild animals. 4 גן garden. 5 פקח NIF: be opened. 6 מאכל food, nourishment. 7 תאוה delight; thing desirable. 8 חמד NIF: be desirable. 9 שכל HIF: make wise, insightful; look at. 10 עירום naked, bare. 11 תפר QAL: stitch together, tack; sew together.

עֲלֶה¹² תְּאֵנָה¹³ וַיַּעֲשֵׂנוּ לָהֶם חֲגוּרֹת¹⁴: 8 וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים
 מִתְּהַלֵּךְ בְּגַן¹⁵ לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא¹⁶ הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים
 בְּחוּךְ עֵץ הַגִּן¹⁵: 9 וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ
 אֵיכָה¹⁷: 10 וַיֹּאמֶר אֶת־קִלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגַן¹⁵ וַאֲיָרָא כִּי־עֵרָם¹⁸ אָנֹכִי
 וְאִתְּחַבֵּא¹⁹: 11 וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵרָם¹⁸ אַתָּה הִמְוֵדֵעַן אֲשֶׁר
 צִוִּיתִיךָ לִבְלֹתִי אֶכְל־מִמֶּנּוּ אֲכַלְתָּ: 12 וַיֹּאמֶר הָאָדָם הֲאִשָּׁה אֲשֶׁר
 נָתַתָּה עִמָּדִי²⁰ הוּא נִתְּנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וְאָכַל: 13 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
 לְאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וְתֹאמְרִי הֲאִשָּׁה הִנְחַשׁ²¹ הִשְׂאֵנִי²² וְאָכַל: 14 וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנְּחָשׁ²¹

כִּי עָשִׂית זֹאת אֲרוּר²³ אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכָּל־חַיֵּי הַשָּׂדֶה
 עַל־גְּחֹנֶךָ²⁵ חֵלֶךְ וְעַפְרָת אֲכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ:

15 וַאֲיִכָּה²⁶ אֲשִׁית²⁷ בִּינֶךָ וּבִין הָאִשָּׁה וּבִין זְרַעֲךָ וּבִין זְרַעֲהָ

הוּא יִשׁוּפֶךָ²⁸ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנֶנּוּ²⁸ עָקֵב²⁹: ם

16 אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבֵּה אַרְבֵּה עֲצָבוֹנֶךָ³⁰ וְהִרְנֶךָ³¹

בְּעֲצָב³² תִּלְדֵי בָנִים וְאֶל־אִשְׁךָ תִּשׁוּקֶתְךָ³³ וְהוּא יִמְשַׁלְּךָ³⁴ בְּדָבָר: ם

17 וּלְאָדָם אָמַר כִּי־שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן־הָעֵץ

אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה²³ הָאָדָמָה

בְּעִבּוּרְךָ³⁵ בְּעֲצָבוֹן³⁰ תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

18 וְקוֹץ³⁶ וְדַרְדַּר³⁷ תִּצְמִיחַ³⁸ לְךָ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב³⁹ הַשָּׂדֶה:

19 בְּזַעַת⁴⁰ אֶפְיֶךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוּבְךָ אֶל־הָאָדָמָה

כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי־עַפְרָת אַתָּה וְאֶל־עַפְרָת תִּשׁוּב:

20 וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הוּא הִיְתָה אִם כָּל־חַי: 21 וַיַּעֲשֵׂ

יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנּוּת⁴¹ עוֹר⁴² וַיִּלְבָּשֵׁם: ם 22 וַיֹּאמֶר

12 עֲלֶה leaf, foliage; leafage. 13 תְּאֵנָה fig-tree. 14 חֲגוּרָה loincloth; girdle, loin-covering.

15 גַּן garden. 16 חָבֵא HIF: keep oneself hidden; draw back, hide oneself. 17 אֵי where?

18 עֵרָם naked, bare. 19 חָבֵא NIF: hide oneself. 20 עִמָּדִי with. 21 נְחָשׁ snake; serpent.

22 נִשְׂא II HIF: cheat, deceive; beguile. 23 אָרַר QAL: bind with a curse; curse. 24 חַיֵּי all kinds of

animals; wild animals. 25 גְּחוּן belly. 26 אֵיכָה enmity. 27 שִׁית QAL: set. 28 שׁוּף QAL: grip some-

one hard; bruise; HOLL: crush (I). 29 עָקֵב heel. 30 עֲצָבוֹן anxious toil, hardship; toil.

31 הִרְוֵן pregnancy; conception. 32 עֲצָב II pain. 33 תִּשׁוּקָה longing. 34 מִשַׁל QAL: rule; have

dominion over. 35 עִבּוּר because of, for the sake of. 36 קוֹץ thorny bushes. 37 דַּרְדַּר a species

of thistle. 38 צִמַּח HIF: make plants sprout; cause to grow. 39 עֵשֶׂב herbage, weed; herb.

40 זַעַת sweat. 41 כְּתָנּוּת shirt-like tunic; tunic. 42 עוֹר animal skin; leather.

יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה פֹּאֶחַד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע וְעָתָה אֶפְרָן־
 יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וַחַי לְעַלְמִים: ²³ וַיִּשְׁלַח־הוּא יְהוָה
 אֱלֹהִים מִגֶּן־עֵדֶן לְעִבֹד אֶת־הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם: ²⁴ וַיִּגְרֶשׁ⁴⁴
 אֶת־הָאָדָם וַיִּשְׁפֹּן מִקֶּדֶם⁴⁵ לְגִן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרִבִּים⁴⁶ וְאֵת לְהֵט⁴⁷ הַחֶרֶב
 הַמַּתְהַפֶּכֶת⁴⁸ לְשֹׁמֵר אֶת־הַדֶּרֶךְ עַץ הַחַיִּים: ◦

4 וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַרֵּי וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי²¹
 אִישׁ אֶת־יְהוָה: ² וַתִּסַּף לָלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל
 רֵעָה צֵאֵן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: ³ וַיְהִי מִקֵּץ³ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי
 הָאָדָמָה מִנְחָה לַיהוָה: ⁴ וְהָבֶל הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת⁴ צֵאֵנוּ
 וּמִחֶלְבֵהֶן⁵ וַיִּשַׁע⁶ יְהוָה אֶל־הָבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ: ⁵ וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ
 לֹא שָׁעָה⁶ וַיִּחַר⁷ לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: ⁶ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן לָמָּה
 חָרָה⁷ לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ: ⁷ הֲלוֹא אִם־תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב
 לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ⁸ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקָתוֹ⁹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל¹⁰ בּוֹ: ⁸ וַיֹּאמֶר קַיִן
 אֶל־הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל־הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ:
⁹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי¹¹ הָבֶל אָחֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי
 אָנֹכִי: ¹⁰ וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחֶיךָ צֹעֲקִים¹² אֵלַי מִן־
 הָאָדָמָה: ¹¹ וְעַתָּה אָרוּר¹³ אַתָּה מִן־הָאָדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה¹⁴ אֶת־פִּיהָ
 לְקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחֶיךָ מִיָּדֶךָ: ¹² כִּי תֵעַבֵד אֶת־הָאָדָמָה לֹא־תִסַּף תֵּת־
 בָּחָה לָךְ נֶעַע¹⁵ וְנָד¹⁶ תִּהְיֶה בָאָרֶץ: ¹³ וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְהוָה גְּדוֹל עוֹנֵי
 מִנְשָׂא: ¹⁴ הֵן גִּרְשֵׁת¹⁷ אֵתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסְתָּר¹⁸
 וְהָיִיתִי נֶעַע¹⁵ וְנָד¹⁶ בָּאָרֶץ וְהָיָה כָּל־מִצְאֵי יַהַרְגֵנִי: ¹⁵ וַיֹּאמֶר לּוֹ יְהוָה
 לָכֵן כָּל־הַרְגֵי קַיִן שְׁבַע־עֲתִים יִקָּם¹⁹ וַיִּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת²⁰ לְבִלְתִּי הַכּוֹת־

²¹ garden. ⁴⁴ גֵּרֶשׁ PE: drive out; drive away. ⁴⁵ קֶדֶם east of. ⁴⁶ כְּרִיבִים cherub. ⁴⁷ לְהֵט flame, blade. ⁴⁸ הַפֶּכֶת HITP: turn round and round, flash; turn this way and that.

²¹ קָנִיתִי QAL: conceive; become pregnant. ² קָנָה QAL: *uncert.*, obtain or create; get, acquire.
³ קֵץ end. ⁴ בְּכֹרֶה first-born. ⁵ חֶלְבֵהֶן fat portion. ⁶ שָׁעָה QAL: gaze, look at; regard (with favor).
⁷ חָרָה QAL: be or become hot, become angry; burn with anger. ⁸ רֹבֵץ QAL: lie, lurk.
⁹ תִּשְׁוֹקָה desire, longing. ¹⁰ מִשָּׁל QAL: rule; have dominion over. ¹¹ אֵי where? ¹² צֹעֲקִים QAL: cry; cry out (for help). ¹³ אָרוּר QAL: bind with a curse; curse. ¹⁴ פָּצְתָה QAL: open the mouth wide; swallow. ¹⁵ נֶעַע QAL: roam around; totter, go tottering. ¹⁶ נָד QAL: be aimless, homeless; move to and fro, wander. ¹⁷ גִּרְשֵׁת PE: drive out. ¹⁸ סָתַר NIF: hide oneself; be hid, concealed. ¹⁹ נִקָּם HOF: incur revenge; be avenged, vengeance be taken (for blood). ²⁰ אוֹת sign; pledge, token.

אתו כל-מצאו: ¹⁶ ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ-נוד קדמת-²¹ ערן:

¹⁷ וידע קין את-אשתו ותהר²² ותלד את-חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר פֶשֶׁם בנו חנוך: ¹⁸ ויולד לחנוך את-עירד ועירד ילד את-מחויאל ומחויאל ילד את-מתושאל ומתושאל ילד את-למך: ¹⁹ ויקח-לו למך שתי נשים שם האחת ערה ושם השנית צלה: ²⁰ ותלד ערה את-יבל הוא היה אבי ישב אהל ומקנה²³: ²¹ ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל-תפש²⁴ כנור²⁵ ועוגב²⁶: ²² וצלה גם-הוא ילדה את-תובל קין למש²⁷ כל-חרש²⁸ נחשת וברזל²⁹ ואחות תובל-קין נעמה: ²³ ויאמר למך לנשיו ערה וצלה

שמען קולי נשי למך האזנה³⁰ אמרתי³¹

כי איש הרגתי לפצע³² וילד³³ לחברתי³⁴:

²⁴ כי שבעתים יקם³⁵-קין ולמך שבעים ושבעה:

²⁵ וידע אדם עוד את-אשתו ותלד בן ותקרא את-שמו שת כי שת³⁶-לי אלהים זרע אחר תחת תבל כי הרגו קין: ²⁶ ולשת גם-הוא ילד-בן ויקרא את-שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה: ^ב

5 זה ספר תולדת¹ אדם ביום ברא² אלהים אדם בדמות³ אלהים עשה אתו: ² זכר⁴ ונקבה⁵ בראם⁵ ויברך אתם ויקרא את-שמם אדם ביום הבראם: ³ ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו³ כצלמו⁷ ויקרא את-שמו שת: ⁴ ויהיו ימי-אדם אחרי הולידו את-שת שננה מאת שנה ויולד בנים ובנות: ⁵ ויהיו כל-ימי אדם אשר-חי תשע⁸ מאות שנה ושלשים שנה וימות: ⁶ ויחיישת חמש שנים

²¹ קדמה opposite (to), to the east of; in front of, over against. ²² הררה QAL: conceive; become pregnant. ²³ מקנה livestock as property; cattle. ²⁴ תפש QAL: handle, use, perform a task; wield, use skillfully. ²⁵ כנור zither; lyre. ²⁶ עוגב (long) flute; *uncert.*, flute, pipe, stringed instrument. ²⁷ למש QAL: sharpen; hammer. ²⁸ חרש QAL: devise; cut in, engrave. ²⁹ ברזל iron. ³⁰ און HIF: heed something; give ear, listen. ³¹ אמרה word, saying; utterance, speech. ³² פצע wound; bruise. ³³ ילד boy, male child; child, son, youth. ³⁴ חברת wound, slash; stripe, blow, stroke. ³⁵ נקם HOF: be avenged; be avenged, vengeance be taken (for blood). ³⁶ שית QAL: place, give, grant.

¹ תולדות descendants; account of men and their descendants. ² ברא QAL: create; shape, fashion. ³ דמות likeness. ⁴ זכר man, male person; male. ⁵ נקבה woman, female. ⁶ ברא NIF: be created. ⁷ צלם likeness; image. ⁸ תשע nine.